

שד תביעה ברורה לפיטורין מיידים — אם יש צורך בכך, כדרך של הפגנות המוניות.

הקצינים: מסקנות!

לגבי הקצינים האחרים, יש לעמוד על הסקת מלוא המסקנות. אין להיכנע לסיפורי-פאתוס על עברו הטוב והנקי של פלוני ואלמוני. גם אם כולם היו גיבורים לאומיים, וכולם שירתו שרות מופת, וכולם העידו ביושר — גם אז אין לטהר אותם מן האחריות שהוועדה הטילה עליהם, למען יראו וייראו. לפני הוועדה, לקה ב„קהות חושים“ מול פני הטבת. זוהי קביעה נוראה, כשהיא נאמרת על קצין בכיר, מפקד אוגדה, הקצין האחראי לחיל-הרגלים ולצנחנים. מפקד בכיר הדוקה בקהות-חושים, גם אחרי כמה שבועות של מידחמה, אינו יכול לשאת בתפקידו, שבו הוא אחראי לחייהם של אלפי חיילים ומיספר בלתי-מוגבל של אזרחים בשטח הרוחמה. אותה קהות-חושים מציינת את ראש אמ"ן. משהו לקוי בחלק זה של צה"ל. בפעם השלישית מסולק מפקדו (בפרשת „ברוחי-המים“ סולק האלוף יהושפט הרכבי, אחרי יום-הכיפורים סולק האלוף אלי זעירא). מדברי הוועדה גם עולה מהי הצרה: יהושע שגיא לא עמד על דעתו, מפני שלא רצה לריב עם שר-הביטחון, הרמטכ"ל וראש-הממשלה.

זוהי דמותו של בירוקראט, החושש גם בעניינים של חיים ומוות להגיד לממונים עליו דברים שאינם רוצים לשמוע, והמרפד את כיסאו על-ידי התאמת עצמו לרוח השילטון. גישה זו גרמה לאסונות רבים בצבאות רבים, וגם בצה"ל. זעירא בתקופת גולדה מאיר כשגיא בתקופת בנין, וזה שמיע אותה בעקשנות באוזני מי שאינו מוכן לעמוד על דעתו, וזה שמיע אותה בעקשנות באוזני האחראים, אינו יכול למדא תפקיד של ראש-אמ"ן.

המסקנות לגבי אלוף פיקוד-הצפון מטושטשות במיקצת. ברור שהוא מילא תפקיד חיוני בשרשרת הפיקוד, וגם בשרשרת האירועים הקשורים בטבת. יש עתה סיכוי גדול לטהר את צה"ל, להחזיר לו את הנורמות האכזרות ולתקן את הנזק הפנימי העצום שנגרם לו במידחמת-הלבנות. החלפת מיספר כה רב של מפקדים בכירים היא ניתוח מכאיב, אך מבריא. ישנה האפשרות להעמיד בראש צה"ל שורה של אישים בעלי רמה אישית-אינטלקטור אלית ומוסרית — אחרת, הנזק שנגרם על-ידי איתן, לא רק בפרשת שאתילא, ולא רק במילחמת-הלבנות, אלא מהיום שבו הכניס עזר וייצמן את הלאומן הקיצוני, המוגבל והפרמיטיבי הזה לתפקידו, ניתן לתיקון אם יבוא במקומו חייל מסוג אחר. שבביל צה"ל יכול דו"ח זה להיות ברכה. בבחינת „מעז ייצא מתוק“, אם יחולו בו השינויים הדרושים מומן.

המדינה: עת לטהר!

פירסום דו"ח זה הוא תמורה בדרכה של מדינת-ישראל. אחריו לא יכולים הדברים להישאר כפי שהיו. משהו צריך להשתנות — מן היסוד.

האישים המואשמים אינם אלא חלק ממערכת. אם אדם כמו שרון יכול היה למלא תפקיד מכריע בממשלה זו, הממשלה כולה אחראית למעשיו, והממשלה כולה צריכה להסתלק. אם אדם כמו איתן יכול היה להתקבל על-ידי הרבים כמפקד ראוי לצה"ל, משהו לקוי מאוד בגישת המדינה לצה"ל. משהו לקוי מאוד בגישת המדינה לצה"ל. מערכת מדינית ונפשית לקוייה, אשר איפשרה את הטבת, את המערכת הזאת יש לסלק. זהו יום של חשבון-נפש, יובי-כיפור מסוג חדש. הוא מעמיד את מדינת-ישראל כולה, וכל אחד מאזרחיה, במיבחן גורלי.

אורי אבנרי

התיאורים המיפלצתיים ביותר לגבי שרון מצאו עתה אישור מוחלט בלשונה הנקיה והמנומסת של הוועדה.

אריאל שרון היה האדריכל של הטבת. הוועדה לא התייחסה לטענה, שהושמעה על-ידי העולם הזה מהרגע הראשון: שהפלאגות הוכנסו למחנות כדי לבצע טבת, לשם הגשמת מטרתו היסודית של אריאל שרון — להביא לברחה המונית של הפלסטינים אחויה-איהם מלבנון. אולם גם מה שנאמר על-ידי הוועדה יוצר תמונה ברורה וחד-משמעית של אדם, שהיה אדיש לחלוטין לכך שהפלאגות, שהיו ידועות לו מזה שנים כאחראיות לביצוע מעשי-טבת מחרידים, יערכו בלי כל ספק טבת נורא במחנות הפלסטינים.

זוהי דמותה של מיפלצת מגואלת-כרם, הגוזרת מוות על נשים ויודים, והמתעטפת לאחר-מכן באיצמיה של צביעות מאוסה, בנוסח „מי יכול היה להעלות על דעתו...“

אדם זה חייב להיות מגורש לא רק משר-הביטחון, ולא רק מממשלת-ישראל, אלא ביכלל מן הבמה הציבורית בישראל. כל שעה שבה הוא ממלא תפקיד כלשהו בישראל — ועל אחת כמה וכמה תפקיד של שר-הביטחון ושר ביכלל — היא שעה של חרפה לישראל בעיני עצמה ובעיני העולם כולו.

אם לא תוסק מסקנה זו מייד, יש לקרוא להמוני ישראל לקום ולהפגין כפי שלא הפגינו מעולם. גם הפגנה כמו זאת של 400 אלף האזרחים הנרעשים, שכפו על ממשלת בנין את מינוי ועדת-החקירה על אספה ועל חמתה, אינה מספקת במיקרה זה. דרושה התערות האומה כולה.

סילוקו המידי והמוחלט של אריאל שרון מן הממשלה היא תביעת המינימום שבמינימום, ושום דבר שהוא פחות מזה כלל אינו יכול לעלות על דעתו של אזרח הגון בישראל.

איתן: לבטל!

אין לקבד בשום פנים את המסקנה המעשית של הוועדה לגבי רפאל איתן. אין היא תואמת את המימצאים.

איך אפשר לקבוע שראש המטה הכללי של צה"ל אשם בהפרה חמורה של חובתו, ולא לתבוע את פיטוריו לאיתן, כבדשתי-פנים?

אינו נורמה נקבעת כאן? איזה סטנדרט ישמש מעתה תקדים בצה"ל? הוועדה יצאה מן הדילמה באופן אלגנטי, בקבעה שאין טעם ממשי בפיטוריו של איתן, מאחר שבמילא הוא מסיים את כהונתו בעוד כמה שבועות. גם הקביעה כי זוהי הסיבה היחידה לאי-העלאת הדרישה לסילוקו אינה עומדת במיבחן הביקורת. הוועדה ריחמה על איתן, המסיים את הקאריירה הצבאית שלו כשהוא נושא באחריות נוראה לפשע-מלחמה מחריד.

אזכרם אין לרחם על אדם שלא ריחם על נשים ויודים. אין רחמנות כלפי אדם שלא ידע רחמנות.

שרשרת המעשים והמחדלים של הרמטכ"ל, שעליה עמדה הוועדה במימצאה, אינה מתירה כל ספק לגבי אחריותו המכרעת של האיש לטבת, שהיא שניה רק לאחריותו של אריאל שרון עצמו. הוא היה שותף של שרון בכל מעשיו, למן פתיחת המילחמה ועד לטבת עצמו. הוא הכניס את הפלאגות למחנות בידעו כי טבת עלול להתרחש (ולמעשה: שהוא בלתי-נמנע), הוא שמע על הטבת בשלב מוקדם ולא עשה דבר להספקתו, הוא עזר לטובחים בפועל כאשר ישב עם רבייהטבחים למחרת-היום והעניק להם סיוע („טרקטורים או טרקטורים“) לקבורת הקורבנות.

האם יינתן לאיש זה לסיים את תפקידו בכבוד (ואי לכבוד הזה!) כאילו לא קרה דבר? האם יכול איש כזה לפקד על צה"ל — ולוא רק ליום אחד? האם ניתן לטהר את צה"ל, כאשר נקבעת הלכה כזאת?

אדם הגון היה מסיק בעצמו את המסקנה, מוסר את הפיקוד מרצונו בו ביום לסגנו וחוזר לנגריה שלו, או להנהגת גושי-אמונים או תנועת-התחייה. אך אין לצפות שרפאל איתן ינהג כך.

לגבי איתן, כמו לגבי שרון, צריכה להתכבא דעת הקהל בצורה